

HISTORIA
PELAGIANA,
ET
DISSERTATIO
DE SYNODO V. ECUMENICA.
IN QUA

ORIGENIS AC THEODORI MOPSUESTENI
PELAGIANI ERRORIS AUCTORUM JUSTA DAMNATIO EXPOΝITUR,
ET AQUILEIENSE SCHISMA DESCRIPTUR.

ADDITIS

VINDICIIS AUGUSTINIANIS
PRO LIBRIS A S. DOCTORE CONTRA PELAGIANOS,
AC SEMIPELAGIANOS SCRIPTIS.

AUCTORE

P. M. HENRICO DE NORIS, Veronensi,
Augustiniano Sacre Theologie Professore, & S. R. Ecclesie Cardinali,

*Editio nova ab ipso auctore nunc plurimum locupletata quinque eruditissimis
Dissertationibus Historicis.*

Quarum PRIMA est in Historiam Controversiarum de uno ex Trinitate passo.
SEGUNDA est, Apologia Monachorum Scythiae ab Anonymi scrupulis vindicata.
TERTIA est, Anonymi scrupuli circa veteres Semipelagianorum sectatores evulsi
ac eradiciati.

QUARTA est, Responsio ad Appendicem Auctoris scrupulorum.

QUINTA est, Janseniani erroris calumnia sublata.
Accessere Somnia quinquaginta FR. Macedo.

LOVANII,

Et prostant apud HENRICUM SCHELT E.

M. D C C. II.

CUM APPROBATIONIBUS.

EMINENTISSIMO PRINCIPI
FRANCISCO
S.R.E. CARDINALI
BARBERINO

Sacri Collegii Decano.

Gigantes olim in cœlum iter affectantes, imponit belum superis intulisse, atque inde fulmine dejectos, ac montium ruina consepultos, matrique sue redditos, temeritatis pœnas persolvuisse, fictis fabulis Poëta prodiderunt. Eadem Pelagium Hærciarcharum callidissimum recordia, idem planè furor impulit, ut, audacia gigantea, & sacrilega spe sibi cœlum destinans, plurimos pestilentis sydere afflatos, in idem votum alliciens, immanc bellum aduersus Dei Gratiam concitaret. Verum D. Augustinus in rei Orthodoxæ tutelam vigilissimè excubans, contra superbissimorum hominum impetum impavidus stetit, atque ex Africana arce in perduelles detonans, viginti annorum bello magnum diem imposuit. Hujus facri belli historiam à pluribus, iisque præclaris Scriptoribus contextam, attentiore cura ad incudem revocatam, & opere codicum manu exaratum auctam, publici juris facere, illique tui magni nominis fulgorem circumponere ausus sum, Purpuratorum Eminentissime. Haud enim ingratum tibi fore speravi totius operis argumentum, quod effusam cœlestis Gratiae beneficentiam complectitur, cuius admirabile, ac propè singulare exemplum in te Christianus Orbis admiratur. Facere fortia, ac pati, non humanae virtutis, quod insipientis sapientiae dogma fuit, sed divinae Gratiae munus est, ab inexhausto æternæ indulgentiae fonte promanans. Etenim ut rectè ejusdem Gratiae defensor dixit, si semel nobis eadem subtrahatur, non dico vincere, sed nec pugnare poterimus. Quæ verò ac quanta tu fortiter gesseris, cum Urbanus VIII. Pontificum Maximus in tuos humeros pares, ac validos totius imperii mo-

AUG.
lib. 4.
op. int.
122.

Ideas ferme.
et de verbis.
Ap.

HISTORIÆ PELAGIANÆ LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

Origenes Pelagianæ Scitæ Princeps.

Pelagiæ Hæreticos primordia quidam altius delineantes parem eisdem Orbis natalibus dixerunt; non ut illi quidem ex originis antiquitate, ut in urbium, ac regnum initia à præclatis quibusque scripторibus fieri mos est; aliquod nobilitatis pondas adicerent, sed ut exercibili secte jam inde ab Orbe condito humano generi infidiae infamiam pasticitati propagarent. Angelorum rebellantium, ac primorum hominum facinus recolant, cum utique divine providentia auxiliis exclusis propiorum bonorum auctores ubi & esse, & dicti decestan- da superbia volvere. Hunc quidem errorem vixato homini malis Diemonis artibus instillarum Philosophorum celeberrimi; quos Stoicos dixerit, acatissimis disputationibus promoverunt; cum ceteris Numini votis temeris; uni virtuti per nos nobismet comparante sedul- lo infidandum esse docuere. Hinc nihil magis in eorum scholis decantant, quia in ad optimam quaque capessenda hominem sibi sufficere; partaque ex virtute laudem nequicquam nos cum Deo patiri, qui in illis societatem nobiscum profecto venire non possit. Hec quidem usi eleganter, ita impie inculcat Dialogisti apud Tullium lib. 3. de natura Deorum: Atque hoc quidem, inquit, mortales sic habent, exter- nis commodatibus, vincia, segreter, olives, ubera- tor fragau; & fons aqua, omnia denique conmodi- tamen, prospexitemque trax a Deo se habere, virtute- bus antea nemo unquam acceptam Deo remulit. Uti vero Patres; qui Pelagianam heresim scriptis suppugnauerint, ex gratiarum actione, quas obceppe animi bona Deo referimus, a Deo no- bismus eadem collata ineluctabili argumento probavimus, ita Stoicus illi alia prorsus via per- gens, Nam quis, inquit, quid bonum vir esset, gra- tias Dei egit magnas? At quod dices, quoniam bona-

ratia, quod incolamus, foremque Opt. Mer. ob casu appellavit, non quid nos iustos, imperatores, fa- gientes episcopos. Cincinnit hinc alter ejusdem dog- maris probello? Seneca hoc ad Lucilium scribi- beris epist. 1. 6. Hoc cogitationes tuae tendunt, hoc tuus, hoc opus, omnia tua vota Deo remisuris, ut contentus fu temetipso, & ex te uiscentibus bunt. Itaque ceterorum bonorum vota Deo illi re- mittebant, ad parandas verbis animi dotes unam- quenque sibi sufficere dicebant, solanque de- fidiosi, atque inertibus voluntatem decile. Et hoc quidem Stoicæ sectæ dogma fuit, ex quo veluti fonte Pelagianas lacunas derivaisse Hieronymus non uno loco affirmavit. In processio lib. 4. continet. in Hierem. scribit: Heris Pythagoras, & Zenonis erat, et iniquitas, id est impassibilitas, & impeccantia, quæ oī in Origenem, & dudu in disputatione Grani, Eu- genius Pontico, & Faustinus Ingallata est, capie reuiseare. Et inicio epitolæ ad Cœliphonem testatur heresim Pelagianam omnino heretico- ram venientem complecti, quæ de Philosophorum, & maximi Pythagore, & Zenoni Principi Stoicorum fonte manaret. Ceterum harum rerum histo- riæ tam alè repetere non vaest, mihi enim decreverunt est, ab his Scriptoribus Pelagianæ heresim initia suscipi, qui cum Christianæ religioni nomen dederint, pravas de divina gracia, atque humano arbitrio doctrinas asse- rentes secte fundamenta jecere.

Hæretis, que à promotore Pelagio nomine polles sortita est. Authorero habeo: Origenem Adamantium Alexandrinum sive satis sibi nominis famosum. Hic, ut Letinenis cap. 1. 3. Consononit verbis utat, dum gratia Dei emolentiis abutitur, dum ingenio suo nimisq; inducet; sibi satis cedit, dum parviperdit antiquam Christianæ religionis simplicitatem, dum se plus euangelii sapere presumit, dum Ecclesiasticas traditiones, & veteram magistrorum contentus &c. omni- cium penè hereticorum Magister evalit, Ju- stinianus

HISTORICA
DISSERTATIO
DE
UNO EX TRINITATE
CARNE PASSO.

Accedunt

HISTORIÆ PELAGIANÆ
HENRICI NORIS
AB ANONYMI SCRUPULIS VINDICIAE.

*Quid adhuc queris examen, quod jam factum est apud
Apostolicam Sedem?
S. Augustinus lib. 2. oper. imp. contra Julianum num. 103;*

*LOVANI*I,

M D C C I I .

SUPERIORUM PERMISSU.

DISSERTATIO HISTORICA DE SYNODO QUINTA ECUMENICA,

IN QUA

ORIGENIS, AC THEODORI MOPSUESTENI PELAGIANÆ
Scholæ Doctorum justa damnatio exponitur, & Aquilecense
Schisma describitur.

PRÆFATI O.

Occasio, atque argumentum universi operis.

Rigenem Pelagianorum Principem fuisse non modo Patrum testimonia evincunt, verum etiam id ipsum ex ejusdem libris initio Historia Pelagianæ ad oculum nobis monstratum est. Theodorum quoque Episcopum Mopsuestiae pro Peligiano dogmate contra D. Hieronymum, atque Orthodoxos scripsisse, ac Julianum Eclanensem ex Italia profugum humaniter exceperisse, cumque novis ad Augustinum oppugnandum suspectis instruxisse, quæ harum rerum Scriptoribus incompta fuerant, ex Photio & Mario Mercatore libro priori ejusdem operis capite 9. & 22. ostendimus. Utroque vero anno 553. à Synodo V. Ecumenica damnato, Pelagianæ scholæ in antiquiorum magistrorum proscriptione infamia paruit, quæ olim cum Pelagio, Celestio, ac Juliano Catholicæ Orbe exacta fuerat. Verum nuper novus Origenis advocatus emersit, qui facta, ut ipse ait, ad veritatem appellatione antiqua Patrum decreta irridens damnati homi-

nis causam retractare non extinxit, quâ etiam occasione Theodorum Mopsuestenii cōdem igne sacro fulguratum defendendum suscepit. Petrus Haller Leodiensis ingenti apparatu rem aggressus est cō ardenter erga Adamantium studio, quo potentioribus iste hostibus premebatur. Non late à Synodo V. contra Origenem, ac Theodorum sententia, non concors eam in rem Summorum Pontificum consensus hominem ab incepso revocare potuit, immò & Synodum ipsam sibilis, ac maledictis per summam temeritatem exceptit, & Romanorum Præsum decreta ne pili quidem fecit. Synodus V. collatione VIII. canone XI. ait: *Si quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium Apollinarem, Nestorium, Eutychem, & ORIGENEM cum impiis eorum scriptis, & omnes alios hereticos, qui condemnati sunt, & anathematizati à Sancta Dei Catholica, & Apostolica Ecclesia, vel predictis sanctis quatuor Conciliis, sed & eos, qui similia cum predictis hereticis sapuerunt, aut sapere noscuntur, & usque ad finem per-*

SOMNIA QUINQUAGINTA
FR. MACEDO
IN ITINERARIO
*Sancti Augustini post Baptismum
Mediolano Romam,*
EXCUTIEBAT LEVI BRACHIO
P. FULGENTIUS FOSSEUS

Augustinianus Sac. Thol. Professor.

AD REVERENDISSIMUM AC SAPIENTISSIMUM PATREM

D. JOANNEM MABILLON
CONGREG. S. MAURI ORD. S. BENEDICTI.

Somnia extollunt imprudentes. Eccles. 34. 1.

ANTUERPIÆ.

M D C C I.

AD ERUDITISSIMUM AC SAPIENTISS. VIRUM

D. P. JOANNEM MABILLON
MONACHUM BENEDICTINUM.

P R A E F A T I O.

EREOR ne in publica
commoda peccare velle vi-
dear, cum te, V. C. gra-
vioribus studiis occupatum
ad ludicrum quoddam cum
larvis certamen spectandum
invitem; intuio in eodem etiam temet judicent
postulem. Ingens tuorum sodalium, quos in-
ter princeps haberis, erga S. Augustinum cul-
tus, atque in ejusdem Patri voluminibus
emendarissimis typis recudendis labor ac dilige-
nentia jure suo poscunt, ut recens editi Hodope-
rii Augustiniapi fabulam tibi exponam.
Franciscus Macedo secundissimus librorum Au-
gustini, de mystico Incarnationis TOMUM SIX-
GULAREM (non ob doctrinam prouersus vulga-
rem, sed quod unicus eo de arguento est) in
laceum suaper emisit; adiecta ad calcem proli-
xiori disputatione contra monachatum S. Au-
gustini, cum appendice nescio cuius somniata
Itinerarii Augustini. Portò oppidò factum
est, ut una simul Hodoporicum Ambroii Ca-
maldulensis ab eruditissimo cuique nominis stu-
diofissimo Antonio Maglibeco ad amicum in
Galliam transmissum, ac Hodoporicum Augu-
stianum à Macedo descriptum apud Lugdu-
nensem Bibliopolam repetivit. Illud autem
ab eodem doctrinarii Maglibeci amico, mutuò
acceptum, hoc verò alterum parvi emptum
sedulò evolvi. Evidēt in Itinerario Ambro-
si tantus ubique verborum nitor, tam exacta
locorum descripcio, tantus sententiārum splen-
dor elucet, ut Autoris sic nōmen ac famam
impleat, & augeat. At in Itinerario à Macedo
concinnato passim & ubique fictas fabulas,
splendida mendacia, ac penè imminens som-
niorum secum invicem concursantium ceter-
vani offendi, ita ut in eo non istro Itinerario
describendo non modo extra orbitas vegetur,
verum etiam totā plane via praecepit aberret.
Hic homo, quo nūminem gloriosotem videas,
in postem eius voluminis versibus sit: *Quod
autem de Augustino tua subtiliter & accuratè tra-
duceris, is meus mos est & veta & sanctus, quem*

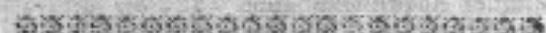
*delectas de Augustino & meminisse, & loqui; sed
& pro consuetudine summiare, que mēa summa &
singulare voluntas est, ecce me posse facere. Traque
quo eidē somniata de Augustino voluptatem
etiam atque etiam intendam, ejusdem Trinera-
rii vigilie relegens, singula in eodem de Au-
gustino somnia somniata recitabo, ac novum
factam, ut in veteri commedia est, homini volup-
tatis est meus erga Augustinum amor, ut
agreſ ſtam quidpiam, quid Augustinum atti-
ner, vel minima etiam somniorum libe obſcu-
rari. Interim, Vir doctissime, oculos innum-
que a magnis Annalibus, quibus pazelata rux-
gentis facinora ad seros poster et immortibus
scriptis transmisit, pacumpet abiliatas precor,
nec mihi illa Martialis carmina reponas:*

Nobis non licet esse tam curiosos,

Lib. 9. xlii.

Qui Mosa colimus severius.

Fateor me audirete ac temeritati proximum
feri, qui scriptori vigilansissimo somniorum
examen imponam. At fecito me in hac somni-
orum confutatione pro Augustiniana hinc
vigiles, ut annum praeferum baptizim S. Au-
gustini clava trabali figerem, quem nemo po-
lit refigere. Papa, inquis, quam grandia ac
cothurnata verba loqueris! Ut aliquando tibi
legendi curiositatem infliciam, ampullas. Au-
gustiniani ad te commendandum, inter se, ut
Terentii verbis utar in Photinione, *autem con-
grauit. Unum cognoris, canes sorris.*

FRANCISCUS MACEDO.

In Collatione IX. de Incarnatione, differen-
tia II. in fine cap. VII. pag. 724. col. 2. hunc
titulum posuit.

I T I N E R A R I U M

*Augustini post Baptismum Mediolano
Romam.*

*Quanti, inquit, si hoc momenti ad insitum
Lector agnoverit. Nam si Augustinus statim post
A. 2. baptif.*